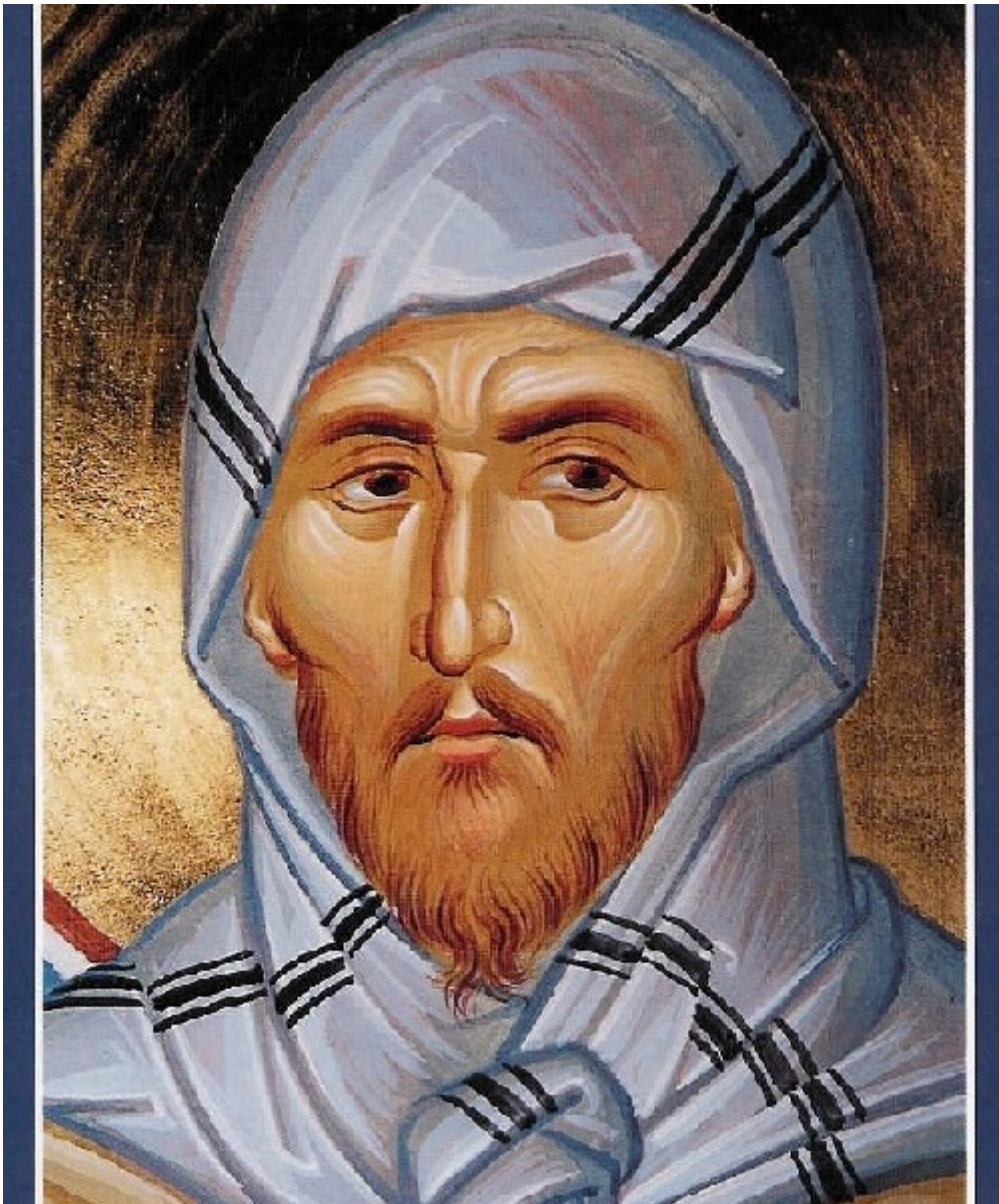

Όσιος Εφραίμ ο Σύρος, διδάσκαλος της ευσεβείας & κάτοχος θείας δωρεάς - 1

[/ Πεμπτουσία](#)

Ο Εφραίμ «ο θαυμάσιος», όπως τον αποκαλεί ο Συμεών ο Μεταφραστής, γεννήθηκε στη Νίσιβη, πόλη της Μεσοποταμίας, ή στα πε-ρίχωρά της, από φτωχούς γονείς, στις αρχές του τέταρτου αιώνα (306). Οι πρόγονοί του κατά την περίοδο των διωγμών που εξαπέλυσε ο Διοκλητιανός στις ανατολικές επαρχίες της Αυτοκρατορίας, ομολόγησαν τον Χριστό μπροστά στο βήμα του δικαστή. «Μαρτύρων συγγενής ειμί» λέει ο Όσιος αναφερόμενος στους προγόνους του. Αυτή την καλή ομολογία των προγόνων του μνημονεύει ο Εφραίμ ως οικογενειακή παρακαταθήκη αγάπης προς τον Χριστό, και συναισθάνεται το χρέος να ακολουθήσει τα ίχνη τους. Κατά την παιδική ηλικία, όπως ο ίδιος ομολογεί, διδάχθηκε «περί Χριστού» από τους πατέρες του· οι γονείς του «τον φόβον του Κυρίου ενουθέτησαν». Πα-ρόλο όμως που δεν έχουμε πληροφορίες για τη διάρκεια και το είδος της παι-δείας που δέχθηκε ο Εφραίμ, είναι πολύ πιθανή η υπόθεση ότι από την παιδική ηλικία διδάχθηκε τα «περί Χριστού» με τη φροντίδα του Αγίου Ιακώ-βου, του μετέπειτα μεγάλου Ιεράρχη της Νίσιβης.

Στα χρόνια όμως της νεανικής ηλικίας, εξαιτίας της απειρίας και ακρι-σίας του, εξαπατάται και δέχεται τον ασεβή λογισμό, ότι όλα σ' αυτό τον κόσμο συμβαίνουν τυχαία, και ότι δεν υπάρχει Θεία Πρόνοια που κυβερνά και προνοεί για τον κόσμο. Κατά παραχώρηση Θεού, ο απρόσεκτος και ασύ-νετος νεανίας δοκιμάζεται φοβερά από αυτό τον ασεβή λογισμό που απειλεί να ξεριζώσει την πίστη του στη Θεία Πρόνοια. Αλλά η αγαθότητα του Θεού δεν εγκαταλείπει το «σκεύος εκλογής»· δίνει μαζί με τον πειρασμό και την έκβαση. Είναι μάλιστα τόσο σωτήρια η εμπειρία που απέκτησε ο Εφραίμ από τη δοκιμασία αυτή, ώστε συχνά ανατρέχει σ' αυτήν για να ωφε-λήσει τους αδελφούς του κηρύττοντας το έλεος του Θεού.

Στο Λόγο του «Έλεγχος εαυτώ...» αναφέρεται στη φοβερή δοκιμασία και στη θαυμαστή επέμβαση της Πρόνοιας του Θεού. Ο Θεός παραχωρεί να τον κατηγορήσουν για κλοπή προβάτων, και να τον φυλακίσουν, παρά την αθωότητά του, μαζί με δύο άλλους επίσης αθώους. Αφού έμεινε φυλα-κισμένος επτά μέρες, την όγδοη μέρα βλέπει κάποιον, στον ύπνο του, να του λέει· «Ευσέβησον και

συνήσεις την Πρόνοιαν. Λόγισαι α ενενόησας και εποίησας, και νοήσεις από σαυτού, μηδέν αδίκως τούτους πάσχειν...».

Τα γεγονότα που συνέβησαν στη συνέχεια εξέπληξαν τον Όσιο και συνετέλεσαν, ώστε όχι μόνο να ανατραπεί ο ασεβής λογισμός, αλλά και να πάρει αμέσως την απόφαση να εγκαταλείψει τον κόσμο, και να αναχωρήσει στα όρη προς τους αναχωρητές, όπου έγινε μαθητής του αγίου Ιακώβου, εμπείρου στην πνευματική ζωή και την άσκηση. Ο άγιος Ιάκωβος, ως Ιεράρχης Νίσιβης, στην Οικουμενική Σύνοδο της Νικαίας (325) πήρε μαζί του τον ε-κλεκτό μαθητή του, που ήταν τότε μόλις δεκαεννέα ετών. Με της οδηγίες του αγίου Ιακώβου, ο εργάτης της υπακοής, άρχισε να μελετά τις Άγιες Γραφές, να αγωνίζεται για την αληθινή πίστη, και να διδάσκει το λαό στο διδασκαλείο της Νίσιβης.

Οι βιογράφοι του Οσίου μιλούν γι' αυτόν με πολύ θαυμασμό. Ο μα-κάριος Εφραίμ πολύ νέος αρχίζει με αυταπάρνηση τους πνευματικούς αγώνες, προκόπτει στην καθαρότητα και τον αγιασμό, και γίνεται δοχείο των δωρεών του Αγίου Πνεύματος. Μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα μυείται στο πνεύμα της μοναστικής φιλοσοφίας, χωρίς να προηγηθεί μακρά θητεία στην υπακοή και την άσκηση. Ο ιστορικός Σωζόμενος επισημαίνει την απροσδόκητη και καταπληκτική επίδοση του Οσίου στο χώρο της παιδείας των Σύρων. Χωρίς να φοιτήσει στις περίφημες σχολές της Ανατολής (Αντιό-χειας, Αλεξάνδρειας κ.α.), και χωρίς να σπουδάσει την κοσμική σοφία της εποχής του, που ήταν αξιόλογη, γίνεται ο Εφραίμ μέτοχος της θείας σο-φίας, και πληρούται από το χάρισμα της διδασκαλίας.

Ο ίδιος ο Όσιος ομολογεί τη δωρεά που έλαβε, και αποκαλύπτει, διηγούμενος την οπτασία που είδε ενώ ακόμη ήταν μικρός· «Είδα μια κληματαριά που είχε άφθονα σταφύλια και φύτεψε στη γλώσσα μου· και αφοί βγήκε έξω από το στόμα μου, απλώθηκαν τόσο πολύ οι κληματοβεργές της, ώστε σκέπασαν όλη τη γη· και όλα τα πουλιά κάθονταν πάνω στην κληματαριά και πετώντας ολόγυρά της έβρισκαν βοσκή στα σταφύλια της, και όσο τα πουλιά έτρωγαν τον καρπό της, τόσο περισσότερο ο καρπός εκείνος πλήθαινε».

Στο πρόσωπο του Οσίου Εφραίμ είναι αισθητή η ενέργεια της δωρε-άς. Από πολύ νέος γίνεται κάτοχος των υψηλών εννοιών και συλλήψεων της αληθινής φιλοσοφίας, και ξεπερνά στη σαφήνεια και λαμπρότητα του λόγου και στον πλούτο και ορθότητα των νοημάτων τους πιο σπουδαίους και ονομαστούς διδασκάλους της εποχής του. Ο Μέγας Βασίλειος, κατά τον Σωζόμενο, εθαύμασε τον άνδρα για την παιδεία του και ανεπιφύλακτα κατέθεσε τη μαρτυρία του, ότι ο Εφραίμ υπερέχει από όλους τους άνδρες της εποχής του.

Αλλά ο Όσιος δεν ήταν μόνο διδάσκαλος της ευσεβείας, αλλά και α-γαθός δούλος και εργάτης των εντολών του Χριστού. Τόση ήταν η αγάπη του για το λαό του

Θεού, ώστε με προθυμία άφηνε τον τόπο της ησυχίας και της ασκήσεως, όταν η ανάγκη το απαιτούσε.

Στα χρόνια της σύντομης βασιλείας του Ιουλιανού του Παραβάτη (361-363) αρχίζουν οι επιδρομές των Περσών προς τη Μεσοποταμία, και πολιορκείται η Νίσιβη από το βασιλιά Σαπώρ Β' τον Μέγα (309-379). Ο Όσιος μετέχει στα θαυμαστή υπεράσπιση της πόλης ενισχύοντας και στηρί-ζοντας το λαό. Το 363 μετά το θάνατο του αγίου Ιακώβου, Αρχιεπισκόπου, η Νίσιβη πέφτει στα χέρια των Περσών, καταστρέφεται το διδασκαλείο στο οποίο δίδασκε ο Όσιος, και πολλοί χριστιανοί εγκαταλείπουν τη Νίσιβη και καταφεύγουν στην Έδεσσα, που όπως λέει ο Όσιος, «ηυλόγηται εκ στόματος Κυρίου διά των Αυτού μαθητών». Μαζί τους αναχωρεί και ο Εφραίμ, και καταφεύγει στην Έδεσσα για δύο λόγους, κατά τον Γρηγόριο Νύσσης· για να προσκυνήσει τα άγια λείψανα του Αποστόλου Θαδδαίου, και για να συναντήσει κανένα σοφό άνδρα και να απολαύσει κάποιον καρπό γνώσεως από τη συνάντησή του. Ο Ευάγγριος αναφέρει, ως σκοπό της κα-ταφυγής του Οσίου στην πόλη των Εδεσσηνών, και την προσκύνηση «της αχειροποιήτου του Σωτήρος Εικόνας» που φυλάσσονταν σ' αυτή.

Όσο χρόνο έμεινε στην Έδεσσα, για να μην επιβαρύνει τους αδελφούς και την Εκκλησία για τη συντήρησή του, εργάσθηκε με μισθό σε κάποιον ι-διοκτήτη λουτρών, και τις ώρες που ήταν εύκαιρος κήρυττε προς τους εθνικούς το λόγο του Θεού. Κατόπιν κατά τη συμβουλή του ονομαστού γέροντος Ιουλιανού αναχώρησε σε κάποιο έρημο όρος της Εδέσσης προς άσκηση. Δεν πέρασε όμως πολύς καιρός και ο γέρον Ιουλιανός πληροφορήθηκε από κάποια οπτασία ότι ο Εφραίμ είναι ο μόνος από τους συμπολίτες του στον οποίο δόθηκε το χάρισμα να διδάξει τους ανθρώπους.

[Συνεχίζεται]